

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 marca 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 6 marca 2019 odmówił Z. W. prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż wnioskodawca w dniu składania wniosku nie osiągnął ustawowo wymaganego wieku 60 lat, a ponadto nie spełnił warunków, określonych w ustawie o emeryturach pomostowych, ponieważ po dniu 31 grudnia 2008 roku, nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 niniejszej ustawy. Zakład przyjął za udowodnione 29 lat 2 miesiące i 19 dni stażu sumarycznego, w tym 5 dni okresów nieskładkowych oraz 15 lat 6 miesięcy i 14 dni stażu pracy w warunkach szczególnych.

(decyzja z 28.03.2019r. w aktach ZUS)

W dniu 4 kwietnia 2019 r. Z. W. złożył odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o zmianę decyzji ZUS i przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu podniósł, że nie zgadza się ze stanowiskiem organu rentowego, gdyż jego zdaniem spełnił on wszystkie ustawowe przesłanki uprawniające do przyznania emerytury pomostowej.

(odwołanie - k. 3)

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, podnosząc argumentację wskazaną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

(odpowiedź na odwołanie - k. 18- 19)

Na rozprawie w dniu 18 listopada 2019 r. Z. W. poparł odwołanie.

(stanowisko wnioskodawcy – e protokół (...):01:28-00:01:45 – płyta CD k. 56)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Z. W. urodził się w dniu (...).

(okoliczności bezsporne)

W dniu 6 marca 2019 roku Z. W. wniósł o przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej. Wnioskodawca nie pozostaje w stosunku pracy, po dniu 31 grudnia 2008 roku nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.

(okoliczności bezsporne, a nadto wniosek k. 1- 4 akt ZUS)

Wnioskodawca legitymuje się stażem pracy w łącznym wymiarze 29 lat 2 miesiące i 19 dni stażu sumarycznego, w tym 5 dni okresów nieskładkowych.

(okoliczności bezsporne)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia: od dnia 18 października 1977 r. do dnia 30 kwietnia 1993 r., gdyż pracodawca nie potwierdził, że w ww. okresach wnioskodawca wykonywał pracę wymienioną w załączniku nr 1 lub 2 do ustawy o emeryturach pomostowych z dnia 19 grudnia 2008 r.

(okoliczności bezsporne, a nadto decyzja z 28.03.2019r. w aktach ZUS)

W świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 1 grudnia 2000 roku pracodawca wskazał, że w okresach: od dnia 18 października 1977 roku do dnia

30 kwietnia 1993 roku Z. W. był zatrudniony na stanowisku formiarza w Fabryce (...) Sp. z o.o. w W. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy i w tym okresie wykonywał prace polegające na przygotowywaniu mas formierskich i prac formierzy oraz rdzeniarzy, wymienione w wykazie A, Dziale III poz. 21, pkt 1 załącznika 1 do

Zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 roku ws. stanowisk pracy, na których wykonywane są prace szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego.

(świadcstwo pracy – k.9)

Na stanowisku formierza wnioskodawca zajmował się przede wszystkim przygotowywaniem form pod odlew i ich rdzeniowaniem. Następnie takie formy były przekazywane do zalewaczy, którzy zalewali je materiałem z żeliwa. (...) do tych form były dostarczane z innych działów, inni pracownicy zajmowali się produkcją materiałów formierskich. Prace na stanowisku formiarza wnioskodawca wykonywał w 10 – 12 osobowych brygadach.

(zeznania wnioskodawcy min.00:32:31-00:38:35 – z rozprawy z dnia 18 listopada 2019 r. płyta CD k.56 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:01:50 – 00:12:57 z rozprawy z dnia 26 sierpnia 2019 r. - płyta CD k.31 i min.00:01:45 - 00:12:33 – z rozprawy z dnia 18 listopada 2019 r. płyta CD k.56 ; zeznania świadków: J. B. min. 00:15:57 – 00:24:45, R. M. min. 00:24:45– 00:30:57 z dnia 18 listopada 2019 r. płyta CD k.56)

Zaskarżoną decyzją z dnia 28 marca 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 6 marca 2019 odmówił Z. W. prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż wnioskodawca w dniu składania wniosku nie osiągnął ustawowo wymaganego wieku 60 lat, a ponadto nie spełnił warunków, określonych w ustawie o emeryturach pomostowych, ponieważ po dniu 31 grudnia 2008 roku, nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 niniejszej ustawy. Zakład przyjął za udowodnione 29 lat 2 miesiące i 19 dni stażu sumarycznego, w tym 5 dni okresów nieskładkowych oraz 15 lat 6 miesięcy i 14 dni stażu pracy w warunkach szczególnych.

(decyzja z 28.03.2019r. w aktach ZUS)

Decyzją z dnia 16 maja 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 6 marca 2019 odmówił Z. W. prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż wnioskodawca nie spełnił warunków, określonych w ustawie o emeryturach pomostowych, ponieważ po dniu 31 grudnia 2008 roku, nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 niniejszej ustawy. Do pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, zgodnie z art.49 ustawy pomostowej nie został zaliczony okres pracy od dnia 18 października 1977 r. do dnia

30 kwietnia 1993 r. w Fabryce (...) Sp. z o.o. w W., gdyż pracodawca nie potwierdził, że ww. okresach wnioskodawca wykonywał pracę wymienioną w załączniku nr 1 lub 2 do ustawy o emeryturach pomostowych z dnia 19 grudnia 2008 r. Zakład przyjął za udowodnione 29 lat 2 miesiące i 19 dni stażu sumarycznego, w tym 5 dni okresów nieskładkowych oraz 15 lat 6 miesięcy i 14 dni stażu pracy w warunkach szczególnych (art.4).

(decyzja z 16.05.2019r. w aktach ZUS)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów w postaci dokumentów znajdujących się w aktach niniejszej sprawy oraz w aktach ZUS, a także zeznań wnioskodawcy Z. W. oraz zgłoszonych przez niego świadków.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 1924) prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. urodził się po dniu 31 grudnia 1948 roku;
2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
3. osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
4. ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
5. przed dniem 1 stycznia 1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
6. po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
7. nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Prawo do emerytury pomostowej zgodnie z art. 49 ustawy o emeryturach pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle wykładni językowej art. 4 i art. 49 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych, jest legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy, a więc po dniu 1 stycznia 2009 r. **W przypadku, kiedy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególnej" według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do "nowego" świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy).** Innymi słowy brak jest podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, dziś nie może być tak kwalifikowany (por. wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012 r., sygn. akt II UK 164/11, wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 2 kwietnia 2014 r., III AUa 2302/13).

Niespornym jest, że po 31 grudnia 2008r. wnioskodawca nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, a zatem nie spełnił przesłanki wskazanej w art. 4 pkt 6 ustawy o emeryturach pomostowych.

W takiej sytuacji uprawnień do emerytury wnioskodawcy należy poszukiwać w art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych. Prawo wnioskodawcy do emerytury pomostowej zależy zatem od spełnienia warunków określonych w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12 ustawy oraz posiadania na dzień 1 stycznia 2009r. wymaganego co najmniej 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy.

Wnioskodawca spełnił przesłanki z art. 4 pkt 1, 3, 4 i 7 ustawy, gdyż urodził się w dniu 21 marca 1959 roku, a zatem na dzień zamknięcia rozprawy ukończył 60 lat, legitymował się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze przekraczającym 25 lat i nie pozostawał w stosunku pracy.

Spornym pozostało jedynie spełnienie warunku z art. 4 pkt 2 i 5 ustawy, czyli legitymowanie się na dzień 1 stycznia 2009r. stażem pracy w warunkach szczególnych wynoszącym 15 lat w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

A zatem na wnioskodawcy spoczywał ciężar wykazania, że na dzień 1 stycznia 2009r. legitymuje się stażem pracy w warunkach szczególnych wynoszącym, co najmniej 15 lat w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Prace w szczególnych warunkach – zgodnie z art. 3 ust 1 ustawy o emeryturach pomostowych - to prace związane z czynnikami ryzyka wymienionymi w art. 3 ust 2 ustawy, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwale uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w Fabryce (...) Sp. z o.o. był niesporny w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach emerytalnych, w tym w aktach osobowych. Spornym pozostawał charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w okresie zatrudnienia w ww. zakładzie, tj. czy praca wykonywana w okresie od dnia 18 października 1977 roku do dnia 30 kwietnia 1993 roku była pracą wykonywaną w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 ustawy. Stało się tak dlatego, że wnioskodawca nie dysponował zaświadczeniami o okresach pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy, za okresy przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 r., jak tego wymaga art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych, a tylko świadectwami pracy w warunkach szczególnych.

Wobec odmowy uznania przez organ rentowy zatrudnienia w spornych okresach za pracę w szczególnych warunkach na wnioskodawcy, zgodnie z treścią art. 6 k.c., spoczywał ciężar wykazania tej okoliczności. Wnioskodawca nie sprostał temu obowiązkowi.

W spornym okresie zatrudnienia, tj. od dnia 18 października 1977 roku do dnia 30 kwietnia 1993 roku w Fabryce (...) Sp. z o.o. w W. wnioskodawca pracował na stanowisku formiarza, na którym wykonywał prace polegające na przygotowywaniu mas formierskich oraz prace rdzeniarki, wymienione w wykazie A, Dziale III poz. 21, pkt 1 załącznika 1 do Zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 roku ws. stanowisk pracy, na których wykonywane są prace szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego.

Organ rentowy do pracy wykonywanej w warunkach szczególnych nie zaliczył wnioskodawcy powyższego okresu zatrudnienia, ponieważ pracodawca wystawiając świadectwo pracy w warunkach szczególnych jako podstawę prawną podał zarządzenie nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 roku wydane na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

Okoliczność, czy wnioskodawca legitymuje się 15 – letnim okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przed dniem 1 stycznia 1999 roku w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy emerytalnej pozostaje jednakże bez znaczenia w przedmiotowej sprawie, gdyż tak jak już wyżej wskazano w związku z tym, że skarżący po dniu 31 grudnia 2008 roku nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze jego uprawnień do emerytury należy poszukiwać w art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych. Skarżący na dzień 1 stycznia 2009 r. musi zatem legitymować się co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Wyżej wymienione prace w okresie zatrudnienia w Fabryce (...) Sp. z o.o. mogą być uznane ewentualnie za pracę w szczególnych warunkach jedynie w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Nie jest to jednak wystarczające do uznania ich za prace w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Zakres przedmiotowy prac zaliczanych przez ustawodawcę do prac w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych jest węższy niż ten określony w przepisach ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Celem ustawy o emeryturach pomostowych była bowiem likwidacja możliwości wcześniejszego przechodzenia na emeryturę przez niektóre grupy zawodowe. Ustawodawca uznał, że wprowadzone w 1983 r. przepisy regulujące te kwestie (w szczególności rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.) przewidują zbyt szeroką grupę uprawnionych do wcześniejszych świadczeń emerytalnych i niezbędna jest konsekwentna realizacja założeń reformy systemu ubezpieczeń społecznych, co do stopniowej likwidacji możliwości wcześniejszego przejścia na emeryturę. W wyniku reformy systemu ubezpieczeń społecznych, zgodnie z regulacjami zawartymi w ustawie z dnia 17 grudnia

1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku poz.1383 ze zm.), ulegała stopniowej likwidacji możliwość wcześniejszego przejścia na emeryturę. Zatem nie wszystkie osoby korzystające w starym systemie emerytalnym z obniżonego wieku emerytalnego będą mogły skorzystać z emerytur pomostowych.

Podkreślić należy, że prawo do emerytury pomostowej jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarobkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Praca taka, świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też wykonująca ją osoba ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Prawo to stanowi przywilej i odstępstwo od zasady powszechnego wieku emerytalnego, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo.

Podzielając takie rozumienie przepisów ustawy o emeryturach pomostowych, należy stwierdzić, że ustawodawca w załącznikach nr 1 i 2 w sposób ścisły i wyczerpujący uregulował rodzaje prac wykonywanych w szczególnych warunkach i o szczególnym charakterze. Oznacza to, że wymienione w nim prace stanowią katalog zamknięty i tym samym wyłącznie wykonywanie tych prac uprawnia do nabycia emerytury pomostowej.

Wśród prac wymienionych przez ustawodawcę w załączniku nr 1 oraz nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych jako prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie ma prac wykonywanych przez skarżącego tj. prac na stanowisku formiarza. Dokonując oceny materiału dowodowego, Sąd wziął rozwagę kwalifikację spornego okresu pracy z pkt 15 załącznika nr 1 wykazu prac szczególnych, w myśl którego pracą w warunkach szczególnych jest praca wykonywana bezpośrednio przy produkcji materiałów formierskich lub izolacyjnoegzotermicznych używanych w odlewnictwie i hutnictwie. Jednak zeznania wnioskodawcy oraz zeznania świadków pozwoliły ustalić, iż praca na stanowisku formierza nie polegała na produkcji materiałów formierskich. Bowiem jak wynika z zeznań wnioskodawcy i świadków, za produkcję owych materiałów odpowiedzialne były inni pracownicy, niż formierze, którzy zajmowali się jedynie przygotowywaniem form pod odlewy. Wyklucza to zatem możliwość zaliczenia skarżącemu do szczególnego stażu pracy okresu zatrudnienia od dnia 18 października 1977 r. do dnia 30 kwietnia 1993 r. w Fabryce (...) Sp. z o.o. Skoro zaś prac, jakie wykonywał wnioskodawca nie da się obecnie sklasyfikować w żadnym z punktów ani w załączniku nr 1 ani nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, to nie przysługuje mu prawo do tego świadczenia.

Powyższe sprawia, iż wnioskodawca nie wykazał co najmniej 15 - letniego okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, a tym samym nie nabył prawa do emerytury pomostowej.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy uznając odwołanie za nieuzasadnione, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Zarządzenie:

odpis wyroku z uzasadnieniem doręczy wnioskodawcy oraz pouczyć o możliwości złożenia apelacji w terminie

dwutygodniowym od doręczenia odpisu wyroku z uzasadnieniem